

Stanisław Garnczarski

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7245-5974>

The Pontifical University of John II in Krakow,
Poland

***Lauda Sion,* *Salvatorem* Sequence and its Polish Translations in the Source Songbooks**

Abstract

Research on the sequence *Lauda Sion, Salvatorem* dedicated to the Corpus Christi ceremony, allowed us to find and analyze over a dozen translations into Polish of this 13th century Latin pattern. It consists of 12 pairs of stanzas, with their parity – according to the poetics of the sequence – is emphasized by the conformity of a sound of the final verses of each pair of the stanza and the remaining verses are connected by adjoining rhymes, usually feminine, accurate, with aab + ccb scheme. We know most translators by name: Stanisław Grochowski, Jan Białoński, Stanisław Serafin Jagodyński, Father Ignacy Hołowiński, Father Tadeusz Karyłowski, Jadwiga Gamska-Lempicka, Leopold Staff, several translations are anonymous. All Polish translations agree with the original on the content. However, differences appear in the form, structure of the poetic sequence, number of stanzas and in metrics. The common knowledge of the sequence *Lauda Sion, Salvatorem*, was probably the fruit of the great Eucharistic devotion in Poland, which was marked already in the 13th century, when the Church introduced the feast of Corpus Christi and lasted for the next centuries, up to the 20th century.

Keywords

Eucharist, worship, sequence, singing, translations.

The subject matter of songs intended for the feast of Corpus Christi has already been taken up, by the writer, in a general way in an article about Polish songs dedicated to the feast of Corpus Christi, contained in the seventeenth-century cantional of S.S. Jagodyński.¹ This study aims to show, in more detail, one of the songs, namely the sequence of *Lauda Sion, Salvatorem*. This article seeks for Polish translations of this sequence, which existed or are still in use, and are included in printed collections published in Poland.

1. The sequence *Lauda Sion, Salvatorem*

The sequences are one of the most important poetic and musical forms of the Middle Ages. They represent a type of lyrical song mainly used in mass services with a variety of religious subjects. Since the time of Notker, the sequences have gained immense popularity and belonged to the favourite departments of poetic musical creativity.² From a liturgical point of view, they can be considered the trope of the last Alleluia after *versus alleluaticus*.

Lauda Sion, Salvatorem – a sequence dedicated to the celebration of Corpus Christi is a poetic summary of the doctrine of the Eucharist. It was created at the end of the 13th century in a French Dominican centre.³ Its authorship was attributed to St. Thomas Aquinas, however, this thesis is being questioned. P. Calo keeps silence about the authorship of St. Thomas Aquinas in the biography of the saint, written in the years 1318–1323. Similarly, the files of the canonization process are silent in this matter, and the sequence itself does not appear in the catalogue of the works of St. Thomas, made by Bartolomew of Capua. Only the authors of AH wrote about it in the volume dedicated to Saint Thomas. J. Pikulik believes that, in this case, the authority of Doctor Angelicus was involved in the unification of liturgical texts, throughout the Church, for the celebration of Corpus Christi⁴. *Lauda Sion* consists of 24 stanzas. Both the lyrics and

¹ S. Garnczarski, *Polskie pieśni na Boże Ciało w Kancjonale S.S. Jagodyńskiego*, „Roczniki Teologiczne” Vol. 65, brochure no. 13 (Musicology) – 2018, pp. 95–113.

² J. Morawski, *Średniowiecze*, part I until 1320, in: *Historia muzyki polskiej*, ed. S. Sutkowski, Warszawa 2011, p. 495.

³ AH, vol. 50, p. 584; H. Piwoński, *Indeks sekwencji w zabytkach liturgicznych Krzyżaków w Polsce*, ABMK 49: 1984, pp. 221–224; J. Pikulik, *Indeks sekwencji w polskich rękopisach muzycznych. Sekwencje zespołu rękopisów tarnowskich*, Warszawa 1974, p. 218.

⁴ J. Pikulik, *Indeks sekwencji w polskich rękopisach muzycznych...*, p. 218.

the melody refer to the sequence about the cross *Laudes crucis attollamus*⁵ by Adam of St. Viktor (XII century) associated with the cathedral of Orleans. This sequence was incorporated by Urban IV into the Bull *Transiturus* establishing the feast of the Body and Blood of Christ.⁶ The oldest sequence source found is in Missale ms. Sitanstettense saec. XII. Cod. Sitanstetten. 14. Add. Saec. XIII. It is mainly noted by German and French manuscripts. It is also contained in the 14th century Prague Code (Miss. ms. S. Corone saec. XIV in Cod. Pragen. XIV b 20).⁷ The Latin text is found in AH and RH.⁸ And from these sources will be presented below (Example 1):

Example 1. In Festivitate Corporis Christi. Sequentia.

1 a. Lauda, Sion, Salvatorem,
Lauda ducem et pastorem
In hymnis et cánticis.

2 a. Laudis thema speciális,
Panis vivus et vitális
Hódie propónitur.

3 a. Sit laus plena, sit sonóra,
Sit iucúnda, sit decóra
Mentis iubilátio.

4 a. In hac mensa novi Regis,
Novum Pascha novae legis,
Phase vetus términat.

5 a. Quod in cena Christus gessit,
Faciéndum hoc exprésit
In sui memóriam.

6 a. Dogma datur christiánis,
Quod in carnem transit panis,
Et vinum in ságuinem.

7 a. Sub divérsis speciébús,
Signis tantum et non rebus,
Latent res exímiae.

1 b. Quantum potes, tantum aude:
Quia maior omni laude,
Nec laudáre súfficis.

2 b. Quem in sacrae mensa cenae,
Turbae fratrum duodénae
Datum non ambígatur.

3 b. Dies enim solémnis ágitur,
In qua mensae prima recólitur
Huius institútio.

4 b. Vetustátem nóvitas,
Umbram fugat véritas,
Noctem lux elíminat.

5 b. Docti sacris institútis,
Panem vinum in salútis
Consecrámus hóstiam.

6 b. Quod non capis, quod non vides,
Animósa firmat fides,
Praeter rerum órđinem.

7 b. Caro cibus, sanguis potus:
Manet tamen Christus totus
Sub utrąque spécie.

⁵ AH, vol. 50, p. 584.

⁶ Cf. *Chwal Syjonie*, in: *Leksykon liturgii*, ed. B. Nadolski, Poznań 2006, p. 717.

⁷ AH, vol. 50, p. 585.

⁸ AH, vol. 50, pp. 584–585; RH 10222, p. 19.

8 a. A suménte non concísus,
 Non confráctus, non dívisus:
 Integer accípitur.

9 a. Sumunt boni, sumunt mali:
 Sorte tamen inaequáli,
 Vitae vel intéritus.

10 a. Fracto demum Sacraménto,
 Ne vacílles, sed meménto
 Tantum esse sub fragménto,
 Quantum toto tégitur.

11 a. Ecce panis angelórum,
 Factus cibus viatórum:
 Vere panis filiórum,
 Non mittendus cánibus.

12 a. Bone pastor, panis vere,
 Iesu nostri miserére:
 Tu nos pasce, nos tuére,
 Tu nos bona fac vidére
 In terra vivéntium.

8 b. Sumit unus, sumunt mille:
 Quantum isti, tantum ille:
 Nec sumptus consúmitur.

9 b. Mors est malis, vita bonis:
 Vide paris sumptiónis
 Quam sit dispar éxitus.

10 b. Nulla rei fit scissúra:
 Signi tantum fit fractúra,
 Qua necstatus, nec statúra
 Signáti minúitur.

11 b. In figúris praesignatur,
 Cum Isaac immolátur,
 Agnus Paschae deputátur,
 Datur manna pátribus.

12 b. Tu qui cuncta scis et vales,
 Qui nos pascis hic mortáles:
 Tuos ibi commensáles,
 Coherédes et sodáles
 Fac sanctorúm civium.

The Latin version of the sequence, which is a pattern and source for Polish translations, consists of 12 pairs of stanzas, with their parity – according to the poetics of the sequence – is emphasized by the conformity of a sound of the final verses of each pair of the stanza. The rhymes are feminine, accurate, inside the stanzas the rhymes are contiguous, with the pattern aab + ccb. The structure of the individual stanzas is as follows (example 2):

Example 2.

1ab – 2ab, 3a, 4a, 5ab – 9ab: 8 + 8 + 7
 3b: 10 + 10 + 7
 4b: 7 + 7 + 7
 10ab – 11ab: 8 + 8 + 8 + 7
 12ab: 8 + 8 + 8 + 8 + 7

The stanzas 1ab – 9ab are 3-line, 10ab – 11ab – 4-line and 12ab – 5-line. The lines, as can be seen from the list, are of different lengths: 7-, 8- and 10-syllable. The latter occurs only in one stanza – no. 3b, the stanza no. 4b consists only of 7-syllablelines. Other stanzas are characterized by 8-syllablelines occurring in all verses, except the last verses, which are 7-syllable.

2. Polish sequence translations

After conducting a wide-ranging query in Polish cantionals and songbooks, from the 16th century to the present day, we managed to collect 15 texts that were either quite separate (independent of each other) translations of the same sequence or being variants of one translation (differing only in certain stanzas, their order or fragments). The following part of the study will analyze the poetic structure of the above Polish texts. In the group of songs derived from Latin poetry, it seems desirable to establish, first and foremost, the dependence of their poetic structure on patterns. The translating technique used by the translator then decided about it. He could strive to retain the poetics of the pattern or lose them. T. Michałowska draws attention to these issues in her research on the poetry of the late Middle Ages.⁹

2.1. *O bozim ciele proza*

Mikołaj Bobowski quotes this song after the Puławy manuscript from 1551 kept in the XX. Czartoryski Library (Kraków, Czartoryski Library, manuscript no. 2372)¹⁰, simultaneously stressing that it does not appear in the Kurnicki manuscript. This is confirmed by T. Michałowska, speaking of the Franciscan songbook from 1551.¹¹ The text given by M. Bobowski will be placed below (Example 3):

Example 3.

O bozim ciele proza

Mikołaj Bobowski¹²

1 a. Chwal człowiecze Zbawiciela,
Wodza swego y pasterza
Wesolemi piosznkami,

2 a. Chwały przodek osobliwi,
Żiwi chlepi y zbawienni
Przed nami iest polozon.

1 b. Jako mozes y iako smiesz:
Chwal go, wzdam tego nie traffysz
Y nie zdolasz sylami.

2 b. Ktore podal na wiecerzi
Apostolsky miley tlusci
Koniając stari zakon.

⁹ T. Michałowska, *Średniowiecze*, Warszawa 2008, pp. 358–359.

¹⁰ PPK, p. 233.

¹¹ T. Michałowska, *Średniowiecze*, p. 357.

¹² PPK, p. 233.

3 a. Pełna chwala wesolosci
 Niech będzie w nasz y radości,
 Dusze rozweselenie.

4 a. Na tim stole nasz krol nowy
 Dal obiczay wielkonoczny,
 Od starich zidow rozni.

5 a. Na wiecerzi kristus siedząc (sic)
 To nam wsitkim rozkazując,
 Byszmy nań pamiętali;

6 a. Nauka iest czlowiekowi,
 Ze tam chlep w ciało się mieny
 Y vino w krew prawdziwą;

7 a. Barzo znamienite rzeci
 Pod znamionmi są w skritosci,
 Dla odpłati się taya;

8 a. Nierozdzielni, niezlamani
 Od czleka, ale zupełni,
 Bywa przyiętł prawdziwie.

9 a. Biorą dobrzi, także y zly,
 Jednosz nie wsitczy przyiętł
 Na zbawienie duszi swey;

10 a. Dzieliąc potim ciało boze,
 Oddal od siebie (sic) wątpienie,
 Ze tak wiele w odrobinie (sic),
 Jako w czaley osobie.

11 a. Zawitay chlebie angelski,
 Zawitay pokarmie luczki,
 Prawdziwi chlebie synowski,
 Ale nie zlosznich ludzi;

12a. O pasterzu, prawi chlebie,
 Weyrzy na nasz, Jezu panie,
 Thi nasz pokarm y bronienie,
 W oney ziemi ziwających;

3 b. Bowiem dzysia święto vrocziste,
 W ktori bozego stolu zrządzenie
 Obchodziemi nabożnie.

4 b. Pewna starość, rzec nowa
 Prawdą swoją wipędzila,
 Nocz w swiatłosc odmieniwszi.

5 b. Bo kapłany poświęcaia
 Chlep y wino, gdi msza maia,
 Kształt tego s pysma wszięli.

6 b. Cego nie znasz y nie widzisz,
 Samą wyarą zrozumiesz,
 Tilko nie miesay rzeczą.

7 b. Czialo pokarm, krew iest trunku,
 Wszakze przedsię kristus wsitke
 Pod oboią osobą.

8 b. Bierze ieden, bierze tyssiąc,
 Wsitchi zarownie przymuiąc,
 On przedsię trwa zupełni.

9 b. Jest smierczą zlim, ziwot dobrim,
 A tak w przymowaniu spolnym
 Nie wsitczy są iednacy.

10 b. Nie cirpi kristus lamania,
 Telko lamie tam znamiona,
 Ktorą rzeczą vmnieyssenia,
 Nie będzie w sakramencie.

11 b. Przesz figuri przeznaczoni,
 Przes Isaaka napirwi,
 Y baranek wielkonoczny
 Z maną ciebie znacyli.

12 b. Bo ty wsitko znasz y mozesz
 Y nasze thu dusze pasiesz,
 Day nam społem mięskać s sobą,
 Vczin dziedzicmi laską twą,
 Y towarzismi świętich. Amen.

According to Mikołaj Bobowski, the Polish translation agrees with the original in terms of content, but the form is inefficient at all, it has expanded in the last 3 stanzas.¹³ Bobowski did not notice that the Latin text being the model for translation also extends the last 3 pairs of stanzas.

---

¹³ PPK, p. 233.

The structure of the individual stanzas is as follows (example 4):

Example 4.

1ab, 2b-3a, 4a, 5ab-6a, 7ab-9b: 8 + 8 + 7
 2a, 6b: 8 + 7 + 7
 3b: 10 + 10 + 7
 4b: 7 + 8 + 7
 10ab – 12a: 8 + 8 + 8 + 7
 12b: 8 + 8 + 8 + 8 + 7

The mentioned ineptitude is also characterized, or perhaps above all, by lack of rhymes in most of the stanzas, or if there is rhyme, there are, within them, modifications in the phonic-articulation resource.

In individual cases, we find feminine rhymes paired (stanza no. 3a: *wesołości-radości*), feminine alternating rhymes (stanza n. 12a: *chlebie-bronienie*).

2.2. *Chwał wierny zborze Jezusa*

This is the second sixteenth-century translation of the studied sequence that we managed to reach. Translated by Stanisław Grochowski (1542–1612), poet and translator, Jesuit, canon of Uniejów, later canon of Kalisz and Lowicz. In 1584 he signs as a royal secretary.¹⁴ Polish text is as follows (example 5):

Example 5.

*Chwał wierny zborze Jezusa*¹⁵

Translation: S. Grochowski (1599)

1 a. Chwał wierny zborze Jezusa
 Wodza, Pasterza, Chrystusa,
 W hymniech y w słodkim pieniu.

1 b. Ile możesz, chwał go tyle,
 Wietszy to Pan niż w twej sile
 Chwały się znaleźć może.

2 a. Powód chwały osobliwy,
 Chleb żywotny, chleb to żywy,
 W oczach naszych dziś stawia:

2 b. Który przy stole swym onym
 Uczniom swym błogosławionym
 Pan sam rozdawać raczył.

3 a. Niechże brzmi, niech się ozywa
 Cała wdzięczna y krzykliwa
 Chwała z serca płynąca:

3 b. Dzień bowiem uroczystey radości,
 W który niewysłowney światości
 Ustawie obchodzimy.

¹⁴ Cf. J. Lewański, *Grochowski Stanisław*, in: *Polski słownik biograficzny*, ed. E. Rostworowski et al., vol. VIII, Wrocław–Kraków–Warszawa 1959–1960, pp. 597–599.

¹⁵ GrochHPC (1599), p. 56v–57v.

4 a. Przy tym stole Krol nasz nowy,
 Stary zwyczaj zakonowy
 W nową skończył Wielkanoc.

5 a. Co Pan czynił wiecierzając,
 Chciał aby my tosz działając
 Jego pamięć chowali.

6 a. Czego rozum nie poymuie
 To wiara niech w nas gruntuie,
 Mimo bieg przyrodzony.

7 a. Krew tu napoy, pokarm ciało,
 Gdzie iednak iest Chrystus cało,
 Pod osob dwu zasłono.

8 a. Bierze ieden, tysiąc bierze,
 I on y ci w iedney mierze
 Biorą, Pan iednak cały.

9 a. Dobrym zdrowie, złym skaranie,
 Patrz jak rowne używanie
 W rozny skutek wychodzi.

10 a. Rzecz nie podległa łamanui,
 Znaki tylko w używaniu
 Łamio się, bez uymy tego,
 Co pod niemi świętego.

11 a. To figury znaczyły nam,
 Gdy Izaak ofiarowan:
 Wiec Wielkonocny Baranek:
 Wiec manna co poranek.

12a. Ty wiesz wszystko, tyś możny Pan,
 Ty nas śmiertelnych żywisz sam:
 Racz nas stołowniki swoje,
 Przyiąć w szczęśliwe pokoie
 Świętych mieszczan niebieskich.
 Amen.

4 b. Stary rząd nowy psuie
 Prawdzie cień ustępuje
 I nocna ciemność dniowi.

5 b. To nauka Chrześciańska,
 Z chleba ciało, a krew Pańska
 Z wina cudownie bywa.

6 b. Pod roznemi osobami,
 Wszakże tylko pod znakami
 Tają się wielkie rzeczy.

7 b. Do ust wzięty nie skruszony
 Nie starty, nie rozdzielony,
 Zupelny się przyimuie.

8 b. Biorą dobry z złośliwi,
 Lecz rozno, bo iednych żywi,
 Drugich ten chleb zagubia.

9 b. Wiec y w złamanej świętości,
 Pomni a bądź tej ufności,
 Że tak waży cząstka mała
 Jako hostya cała

10 b. Oto chleb Anielski sprawą
 Bożą, podróżnym potrawą;
 Prawy chleb synom zrzządzony,
 Od psów ma bydz chroniony,

11 b. Jesu, Pasterzu cny chlebie,
 Day nam godnie zażyć siebie:
 Ty nas racz paść, racz nas szczyczyć,
 Ty nam szczęścia racz użyzyć,
 W ziemi wieczney żywiących.

In this translation, we are missing a stanza in the last pair. 12a stanza is odd and completes the entire sequence. Still, we can see that the translation was done accordingly with Latin rhythm, which enabled the singing of the sequence with the Gregorian melody. More specifically, the structure of the stanzas can be seen in the following list (example 6):

Example 6.

1ab – 3a, 4a, 5ab – 9a: 8 + 8 + 7
3b: 10 + 10 + 7
4b: 7 + 7 + 7
9b – 11a: 8 + 8 + 8 + 7
11b-12a: 8 + 8 + 8 + 8 + 7

We find paired rhymes in all stanzas. Rhymes are feminine and accurate. A certain lack, due to the poetics of the sequence, is the lack of rhymes between the last verses in pairs.

2.3. *Chwał Syonie Zbawiciela, Chwał Wodza y Karmiciela*

Jan Białoński (born around 1600, died after 1661), poetaster and historian, is the author of another translation of the sequence *Lauda Sion, Salvatorem*, starting with first-line *Chwał Syonie Zbawiciela, Chwał Wodza y Karmiciela*. The studied text comes from a collection published in 1648 (example 7):

Example 7.

Chwał Syonie Zbawiciela, Chwał Wodza y Karmiciela

Jan Białoński (1648)¹⁶

1 a. Chwał Syonie Zbawiciela,
Chwał Wodza y Karmiciela
W hymnach y wdzięcznym pieniu.

2 a. Początek chwał osobliwy,
Chleb żywota y sam żywy
Dziś wystawiany bywa.

3 a. Bądź cześć pełna, bądź krzykliwa,
Bądź wdzięczna y łagodliwa
Pieśń y sercem wślawienie.

4 a. Tym Stołem Krola nowego,
Nowa Pascha z ustaw iego
Starą Paschę skończyła.

5 a. Co w Wieczerzy Chrystus sprawił,
Co do czynienia zostawił:
Że nań pamiętać mamy.

1 b. W czym przemożesz, w tym bądź śmiały,
Bo wyższy nad wszystkie chwały:
Nie wydołasz chwaleniu.

2 b. Który w świętym Wieczerzaniu,
Braciy dwunastom w zebraniu:
Dany być nie wątpliwa.

3 b. Dzień abowiem święty odprawiamy,
Którym pierwsze stołu wspomnamy
Tego postanowienie.

4 b. Rzecz stara przy nowinie,
Cień przy prawdzie iuż ginie:
Światłu noc ustąpiła.

5 b. Przeto ustawą chwalebłą,
Chleb y wino na zbawienną
Ofiarę poświęcamy.

¹⁶ Białob (1648), pp. 266–273.

6 a. Nauka Chrześcian to dawa,
 Iże się chleb Ciałem stawa:
 I z wina Krew prawdziwa.

7 a. Pod różnymi osobami
 Znaki tylko nie rzeczami:
 Skład iest wielkich skrytości.

8 a. Od iedzących nie skruszony,
 Nierozdzielny, nie złomiony:
 Cały iedzony bywa.

9 a. Jedzą źli, iedzą pobożni,
 Szczęściem iednak sobie różni:
 Na żywot y stracenie.

10 a. I gdy łamią świętość całą,
 Nie wążp, lecz mięć pamięć stałą:
 Jak we wszytkim zamkniony.

11 a. Oto Chleb Aniołów możnych,
 Stał się pokarmem podróżnych:
 Prawy chleb synow pobożnych,
 Nie ma być psom miotany.

12a. Cny Pasterzu Chlebie prawy,
 Jezu racz być nam łaskawy:
 Ty nas broń, dodaj potrawy,
 Day widzieć wielkość twej sławy
 W świętey żyjących ziemi.

6 b. To nie poymiesz, co nie widzisz,
 Wiarą stateczną utwierdzisz:
 Tryb się rzeczy rozrywa.

7 b. Krew napoy, Ciało potrawa,
 I całym Chrystus zostawa
 W obu Osob istności.

8 b. Biorąc tysiąc, ieden bierze,
 Tak ci, iak ten w iedney mierze:
 Wziętego nie ubywa.

9 b. Śmierć złym, a żywot pobożnym,
 Patrz w używaniu nie różnym
 Jako różnie skończenie.

10 b. Żadney rzeczy roskroienie,
 Znaku tylko iest złomienie:
 Którym wzrost ani wspoione
 Nie zmniejsza się, znaczony.

11 b. W podobieństwach przeznaczony,
 Gdy Izak na śmierć wiedziony:
 Baranek w Paszszę uczczony,
 Chleb Oycom w Mannie dany.

12 b. Ty który wiesz, y masz wszytko,
 Tyś nas śmiertelnych pastwisko:
 Ty nas za stoł siebie blisko,
 Spoldziedzicow towarzysko,
 Mieć z mieszkańcy świętymi. Amen.

Similar to the translation of S. Grochowski, the translation of J. Białobocki kept the Latin rhythmicity, which made possible the singing of the sequence with the Gregorian melody. It has 12 even stanzas, just like the pattern. More specifically, the structure of the stanzas can be seen in the following list (example 8):

Example 8.

1ab-3a, 4a, 5ab-10a:	8 + 8 + 7
3b:	10 + 10 + 7
4b:	7 + 7 + 7
10b – 11ab:	8 + 8 + 8 + 7
12ab:	8 + 8 + 8 + 8 + 7

2.4. *Chwał, Syjonie, Zbawcę twego, Chwał Pasterza, wodza cnego*

Stanisław Serafin Jagodyński (born around 1594/5, died April 1, 1642 or 1644) poet, writer, lawyer, edited one of the first printed Catholic songbooks *Pieśni katolickie nowo reformowane...*, in which he included the following sequence translation. Most likely he did the translation himself.¹⁷ Below is the text in the transcript of Jan Godyń (example 9):

Example 9.

Chwał, Syjonie, Zbawcę twego, Chwał Pasterza, wodza cnego

Translation: Stanisław Serafin Jagodyński (1638 i 1692)¹⁸

1 a. Chwał, Syjonie, Zbawcę twego,
Chwał Pasterza, wodza cnego:
W hymnach, w pieśniach, w radości.

2 a. Chwały powod osobliwy,
Chleb żywotny i też żywy
Dzisiaj się wystawuje.

3 a. Niechże zabrzmi chwala dźwięczna,
Niech i dzięka idzie wdzięczna –
I serdeczne radości.

4 a. Przy tym stole Krol nasz nowy
Stary zwyczaj zakonowy
W nową skończył Wielkanoc.

5 a. Co Pan czynił, wieszczając,
Kazał i nam to działając –
Pamięć swą mieć codzienną.

6 a. Tak nas uczą chrześcijany,
Że chleb w ciało ma przemiany –
Wino w krew odmienienie.

7 a. Pod różnymi osobami
Wszak nie skutkiem, lecz znakami –
Różne są rzeczy z sobą.

1 b. Czyń, co twoja siła znosi,
Żadnać chwala nie donosi
Pana tego zacności.

2 b. Ten to chleb być Kościół wierzy,
Co Ostatniej Pan Wieszczery
Apostołom szafuje.

3 b. Bo się wielkie zstało święto,
Gdy napierwej stoł ten wzięto
I ustawę świętości.

4 b. Nowe prawo stare psuje
I cień prawdzie ustępuje –
I dniowi z ciemnością noc.

5 b. Pańską wołą wypełniamy,
Gdy chleb, wino poświęcamy –
Na obiatę zbawienną.

6 b. Czego rozum nie pojmuje,
Niech to wiara w nas gruntuje –
Choć i nad przyrodzenie.

7 b. Ciało karmi, krew napawa,
Cały Chrystus wszak zostawa
Pod oboją Osobą.

¹⁷ Stanisława Serafina Jagodyńskiego *Pieśni katolickie nowo reformowane z polskich na łacińskie, a z łacińskich na polskie przełożone, niektóre też nowo złożone*, Introduction and study Fr. Stanisław Garnczarski, Transcription of Polish text and commentary Jan Godyń, Tarnów 2011, pp. X–XI.

¹⁸ Jag₁ (1638), p. 92; Jag₂ (1695), p. 92.

8 a. Do ust wzięty nieskruszony,
 Niestarty, nierozdzielny –
 Zupełny się przyjmuje.

9 a. Dobrzy i źli przystępują,
 Wszakże różne skutki czują:
 Żywoć lub potępienie.

10 a. Przy złamaniu też świętości,
 Nie wąp namniej o całości:
 Tyleż w cząstki jest małości,
 Ile całość okrywa.

11 a. Oto anjelskie potrawy,
 Chleb pobożnych z Boskiej sprawy –
 Chleb synowski to jest prawy,
 Nie ma być psom miotany.

12a. Dobry Pasterzu i Chlebie,
 JEZU, lud Twój, prosim Ciebie,
 Ty broń, Ty karm nas w potrzebie –
 Ty Twe dobra nam i siebie
 Ukaż w ziemi żywiących.

8 b. Bierze jeden, tysiąc bierze,
 I on, i ci w jednej mierze –
 Nic Panu nie ujmuje.

9 b. Żywoć dobrym, śmierć niezbornym,
 Patrz, jak taż rzecz skutkom różnym –
 Różne daje skończenie.

10 b. Nie podlega rzecz łamaniu,
 Znak się łamie w używaniu –
 Lecz Pan ni stan w tym łamaniu
 Nic łamany nie bywa.

11 b. Ten w figurach znamionowan,
 Gdy Izaak ofiarowan –
 Gdy Baranek odprawowan,
 Gdy z manny pokarm dany.

12 b. Ty, co wszystko wiesz i możesz,
 Co nas karmisz – i wspomóżesz,
 Że się zstaniem stołowniki,
 Społ dziedzicy, godowniki
 W liczbie Ciebie widzących. Am<en>.

The above translation, counting 12 even stanzas, shows the desire to preserve the structure of the original. The structure of the individual stanzas is as follows (example 10):

Example 10.

1ab –9ab: 8 + 8 + 7
 10ab – 11ab: 8 + 8 + 8 + 7
 12ab: 8 + 8 + 8 + 8 + 7

The text in Polish has a more uniform structure than the original. Verses 3b and 4b have been harmonized with the structure of the other 3 verses.

Additionally, another stanza-forming rhyme occurs in this text between all verses and, according to the poetics of the sequence, between the last verses in even stanzas. These are feminine, exact rhymes and sporadically exact male rhymes.

2.5. *Chwal, Syonie Zbawcę twego, Wodza, Pasterza dobrego*

Another translation was placed in one of the more extensive collections of the early nineteenth century, namely in the Songbook *Qui cantat bis orat*,

published in 1802 in Kraków. Its editor was Pankracy Folwarski (born around 1758 in Rupniów, county of Limanowa, died on November 9, 1810, in Kalwaria), Bernardine, a well-known preacher and guardian in several monasteries. Around 1799 he lived in Kalwaria Zebrzydowska. During this time he prepared his songbook for printing.¹⁹ We have no mention that he translated songs, hence the thesis that the Polish version of the sequence *Lauda Sion, Salvatorem* was taken over from some other source. In our query, this translation appeared for the first time at Folwarski. The text of the sequence will be given below (example 11):

Example 11.

*Chwal, Syonie Zbawcę twego, Wodza, Pasterza dobrego*²⁰

1 a. Chwal, Syonie Zbawcę twego,
Wodza, Pasterza dobrego,
sercem, usty, czym możesz.

2 a. Większy on nad wszelkie chwały,
I nikt dostatniej pochwały,
Oddać Panu nie zdoła.

3 a. Od Chrystusa sporządzony
I na świętość poświęcony
Przy ostatniej Wieczerzy.

4 a. Niechże brzmi, niech się odzywa
Cała wdzięczna i krzykliwa
Chwała z serca płynąca.

5 a. Przy tym stole Król nasz nowy,
Stary zwyczaj Zakonowy
W nową skończył wielkanoc.

6 a. Co w Wieczerzy Chrystus sprawił
To czynić rozkaz zostawił
Nam dla swojej pamiątki.

7 a. To jest zdanie Chrześcijańskie,
Że Chleb Święty w Ciało Pańskie,
Wino się w krew przemienia.

8 a. Pod różnemi postaciami
Znaki tylko nie rzeczami
Tają się dziwne rzeczy.

1 b. Ile możesz chwal go tyle,
Wart on większej, niż w twej sile,
Chwały znaleźć się może.

2 b. Chwały podobob osobliwy
Chleb żywiący, i chleb żywy
Dzisiaj iest do wslawienia.

3 b. Od tegoż Pana nad Pany
Dwunastu Uczniom rozdany,
Jak wierny każdy wierzy.

4 b. Bo dzisiaj dzień uroczysty
W który bierze ten stoł czysty
Pierwsze ustanowienie.

5 b. Przed nowością dawność znika
Cień się przed prawdą uryka,
Noc światłem objaśniona.

6 b. Rozkazania się trzymajmy
Chleb i wino poświęcaymy
Na ofiarę zbawienną.

7 b. Co poiąć widzieć z trudnością,
To stwierzay wiary żywością,
Wbrew prawom przyrodzenia..

8 b. Krew tu napoy pokarm Ciało
Przecież Chrystus iest tu cało
W dwóch postaciach złączony.

¹⁹ S. Garnczarski, *Polska pieśń adwentowa w drukach od XVII do XX wieku*, Tarnów 2014, part I, pp. 143–144.

²⁰ ŚQC (1802), p. 235.

9 a. Od biorących nieskalany,
 Niezdwojony, nie złamany,
 W całości pozywany.

10 a. Biorą dobrzy i złośliwi,
 Lecz różnie, bo iednych żywi,
 Drugich ten chleb potępia.

11a. W złamanej wreszcie Świątości,
 Pomniey a bądź tey wierności,
 Że tyle waży część mała,
 Ile Hostya cała.

12a. I kiedy się rozłamuje,
 Znak się tylko rzeczy psuie,
 Rzecz zaś trwa w swej zupełności,
 Nieruszona w całości.

13 a. Oto chleb Anielski żywy,
 Podróżnych pokarm prawdziwy;
 Chleb synom na żywność dany,
 Nie ma być psom rzucany.

14a. Cny Pasterzu! chlebie prawy,
 Jezu Chryste bądź łaskawy,
 Ty nas paś Ty nas miej w pieczy,
 Ty nas domieść w samej rzeczy,
 Dóbr w królestwie żyjących.

9 b. Czy jeden czy tysiąc bierze
 Ow i tamci w rowney mierze
 Biorą Pan iednak cały.

10 b. Śmiercią iest złym, dobrym życie,
 Patrz iak iednakie zażycie
 Wróżney skutek wychodzi.

11b. Bo i częstce naydrobnieyszy,
 Tyli Chrystus, a nie mnieyszy,
 Ten sam chociaż i w złamanej,
 Co i w Hostyi caley.

12b. Nie ma rzecz złamania szlaku,
 Gdyż się tylko dzieie w znaku,
 Przez co w istności w postaci,
 Znaczony, nic nie traci.

13b. W znaczeniach dawniej wytknięty,
 Gdy Izaak miał być ścięty,
 Gdy Baranka ieść kazano,
 Mannę Oycom zsyłano.

14 b. Ty coś iest wszystko mogący,
 Ty nas śmiertelnych żywiący,
 Tam nas u twojego stołu,
 Współdziedzicami pospołu,
 Spraw w niebie królujących. Amen.

This translation belongs to the group of longer 14 stanzas. Contains three types of stanzas: 3-, 4- and 5-line. The poetic structure is as follows (example 12):

Example 12.

1ab – 10ab: 8 + 8 + 7
 11ab – 13ab: 8 + 8 + 8 + 7
 14ab: 8 + 8 + 8 + 8 + 7

Below are the translations that appear to be variants of the Folwark song-book version. This is assuming such a thesis results from the fact that in each of these texts there are, at least in some part, stanzas identical to the pattern. However, they are arranged in a different order and sequence place. The remaining stanzas differ from each other and constitute the basis for recognizing the entire translation as a variant of the oldest of the found texts from Folwarski's songbook.

The first of the variant is the text contained in later sources. It consists of 12 even stanzas, which is two less than at Folwarski's. The stanzas differing from the version numbering 14-even stanzas will be shown below (example 13):

Example 13.

Chwał, Syonie Zbawcę twego, Wodza, Pasterza dobrego²¹

...	...
2 a. Chwały przedmiot osobliwy, Chleb żywiący i chleb żywy, Dzisiaj kościół podaje.	2 b. Co go Chrystus, ów jak wierzy, Po onej świętej wieczerzy, Dwunastu rozdał uczniom.
3 a. Niechże zabrzmi wszędzie pienie, Niech przyzwoite z serca płynie, Dzisiaj dzień uroczysty.	3 b. Który na pamięć przywodzi, Od kogo ten stół pochodzi, Co dla wszystkich nakryty.
...	...
10 a. Wierz czczele! bez wątpliwości, Że w tej złamanej Świętości, Tyle zawiera część mała, Ile Hostyja cała.	10 b. Nie ma rzecz złamania ślaku, Łamanie się dzieje w znaku, Przez co w istocie postaci, Znaczony nic nie traci.
...	...

The poetic structure is very similar (example 14):

Example 14.

1ab – 9ab: 8 + 8 + 7
 10ab – 11ab: 8 + 8 + 8 + 7
 12ab: 8 + 8 + 8 + 8 + 7

The second from the variants is *Chwał, Syonie Zbawiciela, Pasterza Prowadziciela*, numbering 14 even stanzas, included in the collections published in: Cieszyn, Częstochowa and Piekary. It has 7 stanzas in common with the Folwarski version. Below is the text which indicates new stanzas (example 15):

²¹ KcZ₁ (1858), p. 301; KcZ₂ (1860), p. 301; KiKa₁ (1861), p. 321; KacdZ (1865), p. 291; KcdZ₁ (1869), p. 314; KiKa₂ (1870), p. 324; KcdZ₂ (1871), p. 352; KiKcZ₁ (1873), p. 324; KiKcZ₂ (1875), p. 324; KiKcZ₃ (1889), p. 326; KcZP₁ (1896), p. 326.

Example 15.***Chwał, Syonie Zbawiciela, Pasterza Prowadziciela*²²**

1 a. Chwał, Syonie Zbawiciela,
 Pasterza Prowadziciela,
 Hymnami i pieśniami:

1 b. Ile zdołasz wielbij śmiały,
 Bo większy nad wsze pochwały,
 Nie wystarczysz chwałami.

2 a. Chwały pocho(p)d osobliwy,
 Chleb żywiący i sam żywy,
 Dzisiaj jest do wstawienia:

2 b. Który przy świętej wieczerze
 Za pokarm dwunastu bierze
 Uczniów bez powątpienia.

3 a. Bądź zupełna czci, bądź brzmiaća,
 Bądź rozkoszna, bądź zdobiaća,
 Myśli uweselenie.

3 b. Bo dzisiaj dzień uroczysty,
 W który bierze ten stół czysty
 Pierwsze ustanowienie.

4 a. Na ten stół nowy Król stawia,
 Nowa Pascha, nowe prawa,
 Obrząd dawny skończony.

4 b.

5 a.

5 b. Wiedząc święte ustawienie,
 Chleb i wino na zbawienie
 W Hostyi nam się święci.

6 a. U Chrześcijan ta nauka,
 Łź się w Ciało chleba sztuka,
 Wino zaś w Krew przemienia:

6 b.

7 a.

7 b.

8 a.

8 b.

9 a. Biorą dobrzy, ładajacy,
 W szczęściu przecie są dwojacy,
 Życia lub potępienia.

9 b. Śmiercią jest złym, dobrym życiem,
 Uważ choć równem zażyciem,
 Jak są różne skończenia.

10 a. A w złamanym Sakramencie
 Każda cząstka (wierz to święcie)
 Wszystko w sobie zawiera.

10 b. Znak się łamie; a w postaci,
 Oznaczony nic nie traci,
 Ni istocie ubiera.

11 a. Otóż chleb Anielski żywy!
 Podróźnych pokarm prawdziwy,
 Wiernym od Boga dany.

11b. Karmi nim Bóg swoje syny,
 Co są bez śmiertelnej winy;
 Psom dawać zakazany.

12 a. W obrazach dawniej wytknięty,
 Gdy Izaak miał być ścięty
 Za rozkazem Jehowy;

12 b. Gdy Baranka jeść kazano,
 I Mannę Ojcom zsyłano,
 Z nieba pokarm gotowy.

13 a. Dobry Pasterzu, prawdziwy
 Chlebie, Jezu miłościwy;
 Wysłuchaj nas żebrzących.

13 b. Ty nas paś, Ty nas miej w pieczy,
 Ty nas domieść w samej rzeczy,
 Dóbr w królestwie żyjących.

---

²² PCCiC (1858), p. 687; KiKM (1865), p. 194; ŚKiD₁ (1893), p. 411; Piek₁ (1850), p. 470.

14a. Któryś jest wszystko mogący,
Tu nas śmiertelnych żywiący,
Posił pielgrzymujących:

14 b. Tam nas u Twojego stołu
Współdziedzicami pospołu,
Spraw w niebie królujących.

The poetic structure is homogeneous. The stanzas are different-lines, but with a fixed pattern: 8 + 8 + 7.

The third variant, *Chwał, Syonie Zbawcę swego, Wodza, pasterza dobrego*, which was found in only one publishing house from Wadowice from 1858, has 7 pairs of stanzas and one odd (example 16):

Example 16.

*Chwał, Syonie Zbawcę swego, Wodza, pasterza dobrego*²³

1 a. Chwał, Syonie Zbawcę swego,
Wodza, pasterza dobrego,
Rytмами i pieśniami.

1 b. Ile zdołasz wielbij śmiały,
Bo wyższy nad wsze pochwały,
Nie wystarczysz chwałami.

2 a. Chwały pochop osobiwy,
Chleb żywiący i sam żywy,
Dziś jest do wystawienia.

2 b. Bądź zupełna czci bądź brzmiały,
Bądź rozkoszna i zdobiąca,
Myśli uweselenia.

3 a. Bo dzisiaj dzień uroczysty,
Któren bierze ten stół czysty,
Pierwsze ustanowienie.

3 b. Na ten stół nowy król stawa,
Nowa pascha, nowe prawa,
Obrząd dawny skończony.

4 a. Przed nowością dawność znika,
Cień się przed prawdą umyka,
Mrok światłem rozpędzony.

4 b. Co w wieczerzy Chrystus sprawił,
To czynić rozkaz zostawił,
Nam dla swojej obrony.

5 a. Widząc święte ustawienie,
Chleb i wino na zbawienie,
W hostyi nam się święci.

5 b. U chrześcijan ta nauka,
Iż się w ciele chleba szuka,
Wino zaś w krew przemienia.

6 a. Co pojąć widzieć z trudnością,
To ztwardza (sic!) wiary żywością,
W brew (sic!) prawu przyrodzenia.

6 b. Pod różnemi postaciami,
Znaki tylko nie rzeczami,
Wybór rzeczy utajony.

7 a. Ciało karmi, krew napawa,
Cały Chrystus w nich zostawa,
W dwóch postaciach złączony.

7 b. Od biorących nie krajany,
Nie zdwojony nie złamany,
W całości pożywany.

8 a. Czy jeden, czy tysiąc bierze,
Owi tam i w jednej mierze,
A rozchodnie przybrany.

²³ ŚKdMł (1858), p. 84.

The poetic structure is identical to the previous version: 8 + 8 + 7.

The next – fourth already – variant of the translation included in the Folwarski collection is included in the largest number of sources because it was found in 12 collections, listed in footnote 24. So it seems that he was the most widely known. It has 12 pairs of even verses, including 12 stanzas which are the same as in Folwarski's. This text is given below (example 17):

Example 17.

*Chwał, Syonie Zbawiciela, Pasterza Prowadziciela*²⁴

1 a. Chwał, Syonie Zbawiciela,
 Pasterza Prowadziciela,
 Rytmami i pieśniami.

1 b. Ile zdolasz wielbij śmiały,
 Bo większy nad wsze pochwały,
 Nie wystarczysz chwałami.

2 a. Chwały pochop osobliwy,
 Chleb żywiący i sam żywy,
 Dzisiaj jest do wslawienia:

2 b. Który przy świętej wieczerze
 Za pokarm dwunastu bierze
 Uczniów bez powątpienia.

3 a. Bądź zupełna czci, bądź brzmiaça,
 Bądź rozkoszna, bądź zdobiaça,
 Myśli uweselenie:

3 b.

4 a. Na ten stół nowy Król stawa,
 Nowa Pascha, nowe prawa,
 Obrząd dawny skończony.

4 b. Przed nowością dawność znika
 Cień się przed prawdą umyka,
 Mrok światłem rozpędzony.

5 a.

5 b. Wiedząc święte ustawienie,
 Chleb i wino na zbawienie
 W Hostyi nam się święci.

6 a. U Chrześcijan ta nauka,
 Iż się w Ciało chleba sztuka,
 Wino zaś w Krew przemienia: \

6 b.

7 a.

7 b.

8 a.

8 b.

9 a. Biorą dobrzy, ładajacy,
 W szczęściu przecie są dwojacy,
 Życia lub potępienia.

9 b. Śmiercią jest złym, dobrym (życiem),
 Uważ choć równem zażyciem,
 Jak są różne skończenia.

²⁴ Miod₁ (1838), p. 165; PNwKK (1861), p. 202; Kiliń (1862), p. 53; ŚKdMSz₂ (1863), p. 40; OZ (1866), p. 673; Klon₁ (1867), p. 536; Kell (1871), p. 398; PKdMSz₁ (1872), p. 72; KcPN₁ (1878), p. 245; PKdMSz₂ (1883), p. 75; ŚK (1885), p. 125; Maz₁ (1889), p. 169 (only the first two stanzas).

10 a. Więc w złamanym Sakramencie
Niewątpliwe bierz pojęcie
Iż tyle w częścyczce bywa,
Ile cały ukrywa.

10 b.

11 a.

11b.

12 a.

12 b.

The exact structural configuration is shown in the list(example 18):

Example 18.

1ab –9ab: 8 + 8 + 7
10ab – 11ab: 8 + 8 + 8 + 7
12ab: 8 + 8 + 8 + 8 + 7

2.6. Chwał, Syjonie, wodza zbawcę

The author of another translation – *Chwał, Syjonie, wodza zbawcę* of the studied sequence is Ignacy Hołowiński (nicknamed *Zegota Kostrowiec, Ignacy Kefaliński*; born on September 23 or October 5, 1807, in Owruż on Polesie Wołyński, died on October 19, 1855, in St. Petersburg) – a Polish Roman Catholic priest, Metropolitan Archbishop of Mogilev in 1851–1855, professor at the University of Kyiv, then at the Saint Petersburg Theological Academy; an apologist and patrologist, writer and translator.²⁵ The text has 12 even stanzas, and what makes it different from the other versions and variants studied is that all stanzas are isosyllabic with 8-syllable lines (example 19):

Example 19.

*Chwał, Syjonie, wodza zbawcę*²⁶

Translation: Ks. Ignacy Hołowiński

1 a. Chwał, Syjonie wodza, zbawcę,
Chwał pasterza i naprawcę,
Pieśnią w miłości zapale.

1 b. Chwał co możesz. Wszystko małe,
Bo wyższy nad wszelką chwałę;
Nie wystarczysz jego chwale.

2 a. Dziś ustawy nam podały
Za cel szczególniejszej chwały
Chleb życia i majestatu,

2 b. Co w dwunastu uczniów kole
Przy świętej wieczerzy stole
Był dany całemu światu.

²⁵ M. Banaszak, *Hołowiński Ignacy*, in: *Słownik Polskich Teologów Katolickich*, ed. H. E. Wyczawski, vol. 2, Warszawa 1982, pp. 57–59.

²⁶ *ŠKdMSz*₁ (1861), p. 44.

3 a. Bądź chwala pełna i głośna;
 Niech nadobna i radosna
 Myśl obejmie nas pospołu,

4 a. Na tym stoleprzez prawo Pana
 Nowe nowa pascha dana,
 Co dawnej koniec stanowi.

5 a. Co na wieczerzy Pan sprawił,
 W pamięć swoje nam zostawił
 Do ustawnego czynienia.

6 a. Dogma się wierzącym daje,
 Że się z chleba ciało staje,
 A wino w krew się przemienia.

7 a. Pod różnemi postaciami,
 Znakiem tylko, nie rzeczami
 Kryje się treść tajemnicy,

8 a. Od biorących nieskruszony,
 Niezłamany, niedzielonny
 Lecz w całości się pożywa.

9 a. Biorą z dobrą lub złą wolą,
 Ale jak nierówna dola
 Biorą żywot lub zginienie.

10 a. Gdy łamią, nie wąż na chwilę,
 Lecz wierz mocno w całej sile,
 Że jest pod łańkiem tyle,
 Ile się w całem pokrywa.

11 a. Oto stał się chleb niebianów
 Karmią przechodni ziemianów.
 Lecz ten chleb synów i panów
 Psom nie może być miotany.

12 a. O Pasterzu, prosim ciebie,
 Zmiłuj się prawdziwy chlebie,
 Paś i strzeż w każdej potrzebie,
 Daj w żyjących ziemi, w niebie,
 Widzieć dóbr tych skarbice.

3 b. Dzisiaj obchodzimy świętki
 Ustanowienia pamiątki
 Sakramentalnego stołu.

4 b. Stare się w nowe przemienia,
 Prawda wschodzi miasto cienia
 I noc ustępuje dniowi.

5 b. Wiedzeni świętą ustawą
 Chleb i wino Bożą sprawą
 Mieniem w ofiarę zbawienia.

6 b. Co nie widzisz, nie pojmujesz,
 Boską wiarę, to przyjmujesz
 Nad porządek przyrodzenia.

7 b. Ciało pokarm, krew napojem,
 Lecz Chrystus cały w obojem
 Zasobna i bez różnicy.

8 b. Jeden czy tysiące brały,
 Zawsze w każdym Chrystus cały,
 A spożyty nie ubywa..

9 b. Śmiercią jest złym, a dobrym życie;
 Patrz, jak działa rozmaicie
 Jednakowe pożywienie.

10 b. Rzecz się w części nie rozstrzela,
 Sam się tylko znak rozdziela,
 Czem w całości Zbawiciela
 Najmniejsza część nie ubywa.

11b. Pod figurami ukryty
 Baranek paschy zabity,
 Manna, którą lud był syty,
 Izaak ofiarowany.

12 b. Twój duch wszystko wie i może;
 Paś i wiedz przez to bezdroże.
 Twymi stołownikami, Boże,
 Zrób, niech wielbim twe podnoże
 Jako Świętych współdziedzice.

The poetic structure is presented in the following list (example 20):

Example 20.

1ab –9ab: 8 + 8 + 8
 10ab – 11ab: 8 + 8 + 8 + 8
 12ab: 8 + 8 + 8 + 8 + 8

2.7. *Chwał, wierna gromado Pana*

A translation with the first line *Chwał, wierna gromado Pana* was found in the *Zbiorze pieśni nabożnych katolickich* published in Pelplin in 1871. The editor of this edition is Fr. Szczepan Keller (born on July 10, 1827, in Chmielno near Kartuzy, died on October 20, 1872, in Pogódki near Kościerzyn). He published religious and national texts in the journal *Pielgrzym*, which he founded and of which he was an editor.²⁷ The sequence text in the Keller collection has 12 even stanzas(example 21):

Example 21.

*Chwał, wierna gromado Pana*²⁸

1 a. Chwał, wierna gromado Pana,
Chwał Pasterza i Hetmana,
Nieżbożnemi piosnkami.

2 a. Przystęp do chwalenia nowy,
Żywy chleb i żywotyń
Dzisiaj nam jest podany.

3 a. Niechaj głośno, niechaj zgodnie,
Niech wesoło więc i godnie
Wdzięczna Mu dusza śpiewa,

4 a. Za stołem Króla nowego
Wielkanoc prawa świeżego,
Starej kres zamierzyła.

5 a. Co w wieczerzą Pan sprawował,
Toż nam każąc zostawował
Pamiętka i swą wiarą.

6 a. Katoliku, wierzaj cało,
I że chleb prawdziwie w Ciału,
Wino się w Krew przemienia.

7 a. Pod różnemi osobami,
Nie rzeczają, ale znakami,
Dziwna zakryta sprawa.

8 a. Którego, gdy kto przyjmuje,
Nie kąsa, nie przelamuje,
Ale bierze całego.

1 b. Wymyślaj, co może głowa,
Większy On, niż wszystkie słowa,
Nie zrównasz Go chwałami.

2 b. Który przy Pańskiej wieczerzy,
Co Kościół statecznie wierzy,
Dwunastom uczniom dany.

3 b. Gdy w roku dzień przyszedł święty,
W który ten bankiet zaczęty
Pamiętkę swoją miewa.

4 b. Nowa sprawa dawną psuje,
Prawda cienie precz foruje,
Noc światłu ustąpiła.

5 b. A my z Boskiego ćwiczenia,
Z chleba i wina zbawienia
Wystawiamy ofiarę.

6 b. Czego głową nie dochodzisz,
Ni okiem, wiarą ugodzisz;
Nie patrz w tem przyrodzenia.

7 b. Ze Krwi napój, pokarm z Ciała
Obojga osoba dała,
Lecz Chrystus cał zostawa.

8 b. Bierze jeden, biorą więcej,
Co ten, toż kilka tysięcy,
A nie strawią wziętego.

²⁷ J. Walkusz, *Keller Szczepan*, in: *The Catholic Encyclopedia*, vol. 8, ed. B. Migut et al., Lublin 2000, column: 1332–1333.

²⁸ Kell (1871), p. 399.

9 a. Dobrzy Go i źli przyjmują,
 Chociaż różny skutek czują,
 Śmierci albo zbawienia.

10 a. O złamanej zaś osobie
 Nie wątp, ale pomnij sobie,
 Że tak wielki jest w odrobie,
 Jaki jest stan całego.

11 a. Oto pokarmem pątników
 Chleb niebieskich domowników,
 Chleb synów, nie niewolników,
 Psom go rzucać nie trzeba.

12 a. Cny Pasterzu, chlebie żywy,
 Broń nas, daj nam byt szczęśliwy,
 Jezu! bądź nam miłościwy,
 Karm nas, Ojczy dobrotliwy,
 W cnej ziemi żyjących.

9 b. Złym śmierć, a dobrym zbawienie;
 Patrz, jak niejedno skończenie
 Jednego uraczenia.

10 b. Rzecz się sama nie rozrywa,
 Jedno znak złamany bywa,
 Czemu się wzrost nie umniejsza
 Chrystusa przytomnego.

11b. Figurami przeznaczony,
 Gdy Izaak ofiarowany,
 Baranek był pożywany,
 Manna padała z nieba.

12 b. Wszystko możesz, znasz grzeszników,
 A wždy karmisz nas nędzników
 Uczciwie, swych stołowników,
 Dziedziców i uczestników
 Na wieki królujących. Amen.

The structure of the individual stanzas is as follows (example 22):

Example 22.

1ab –9ab: 8 + 8 + 7
 10ab – 11ab: 8 + 8 + 8 + 7
 12ab: 8 + 8 + 8 + 8 + 7 (6)

2.8. Chwał, Syonie! Zbawcę Pana

The next translation was given the initials of the translator: X. Wł. Jul. J. Unfortunately, these initials could not be decoded. We only know that he was a priest. His translation *Chwał, Syonie! Zbawcę Pana* has 12 pairs of stanzas and is included in the collection *Hymny święte na Boże Ciało*, published in Lviv in 1895 (example 23):

Example 23.

Chwal, Syonie! Zbawcę Pana²⁹

Translation: X. Wł. Jul. J.

1 a. Chwal, Syonie! Zbawcę Pana,
Chwal Pasterza i Hetmana,
Nuć Mu pieśń i hymn!

2 a. Dziś wystawia się ten zbawczy,
Chleb żywy i życiodawczy,
Oto! Pieśni treść:

3 a. Niech pieśń pełna i rozgłośna,
I wspaniała i radosna,
Płynie w niebios sień;

4 a. Król przy stole w uczniów wianku,
Uczta przy nowym Baranku,
Starej Paschy kres;

5 a. Jak Pan przy Wieczerzy wskazał,
Tak uczniom czynić rozkazał,
Ku pamiętce swej:

6 a. Dogma to jest chrześcijańskie:
„Chleb się zmienia w Ciało Pańskie,
A zaś wino w Krew”.

7 a. Dwie postacie w swej Jednocy,
Choć są znakiem, lecz w Istocie,
Kryją wielki cud.

8 a. A w Komunii nieskruszony,
Niezlamany – niedzielonny
Lecz w całości Pan!

9 a. Bierze godny i niegodny,
Ale skutek różnorodny,
Żywot albo cios:

10 a. Wreszcie, gdy się Hostya łamie,
Patrz, niech pozór ci nie kłamie,
Wiedz: iż część całości znamię
I zupełność ma.

11 a. Oto! Zacny Chleb Aniołów, Pokarm pielgrzymi
kościółów,
Chleb ten dla synowskich stołów,
Nie miotan przed psy!

1 b. Ile zdołasz tak bądź śmiały,
Bo Pan wyższy nad pochwały,
Ty nie sprostasz im.

2 b. Że Pan przy wieczornym stole,
W swych dwunastu uczniów kole,
Dał go z rąk swych jeść.

3 b. Boć to dziś ustanowienia,
Tych żywiołów przemienienia,
Uroczysty dzień.

4 b. Nowość znosi przedawnienie, Prawda zaś
rozprasza cienie,
Noc się kończy łez.

5 b. Tym przykładem nauczeni,
Chleb i Wino nam się mieni,
W Żertwę Hostyi tej.

6 b. Co nie widzisz – nie pojmujesz,
Siłną Wiarą to przyjmujesz,
Wszystkim zmysłom wbrew!

7 b. Ciało strawą, Krew napojem,
Chrystus całych obojem
Wiemy karmi lud.

8 b. Bierze jeden – biorą stu.
Lecz ten sam i tam i tu,
Niespożyty stan!

9 b. Śmierć występny, dobrym życie,
Widzisz: jak równe spożycie,
Ale różny los!

10 b. Istota się nie rozprósza,
Sam znak tylko się rozkrusza,
Przyczem dzielność, całość, tusza,
Zbawiciela trwa!

11b. W figurach był przewidziany:
Gdy Izaak ofiarowany,
Baranek był zabijany,
Spadła Manna z mgły!

²⁹ HŚBC (1895), p. 7.

12 a. Dobry Stróžu! Święty Chlebie! Jezu Panie!
 Prosim Ciebie!
 Ty nas paś i broń w potrzebie,
 Daj oglądać światłość w niebie,
 Wiedz do górnych stref!

12 b. Ty, co wszystko wiesz i zdołasz,
 Co nas karmisz Ty powołasz,
 Tam, gdzie ziemscy śmiertelnicy,
 My, już Twój biesiadnicy
 Z mieszkańcami Twej stolicy,
 Wzniesiem Tobie śpiew.

A characteristic feature is the appearance of 5-syllable lines closing individual stanzas. The basic verse is still 8-syllable, in one verse there is a 7-syllable measure. The exact structure of the stanzas is given below (example 24):

Example 24.

1ab –8a, 9ab: 8 + 8 + 5
                   8b: 7 + 7 + 5
 10ab – 11ab: 8 + 8 + 8 + 5
                   12a: 8 + 8 + 8 + 8 + 5
                   12b: 8 + 8 + 8 + 8 + 8 + 5

2.9. *Chwał, Syjonie, Zbawiciela, Wodza i Pasterza dusz*

One of the first translations of the 20th century of the studied sequence of *Lauda Sion* is the text of Fr. T. Karyłowski, published in the jubilee edition of Jan Siedlecki's *Śpiewnik kościelny*, in 1928. Fr. Tadeusz Karyłowski (born on June 5, 1882, in Warsaw, died on September 16, 1945, also in Warsaw) was a Jesuit, translator and poet. He published translations, drafts and reviews, but mainly published his own poetry. He researched and translated church hymns. The query indicates that Siedlecki's publishing house had a translation of the sequence *Lauda Sion, Salvatorem*, before 1928 but it was a popular version from an unknown author, while since the Jubilee Edition the songbook editors began to publish a translation by Fr. Karyłowski (example 25):

Example 25.

*Chwał, Syjonie, Zbawiciela, Wodza i Pasterza dusz*³⁰

Translation: X. T. Karyłowski

1 a. Chwał, Syjnie, Zbawiciela,
 Wodza i Pasterza dusz!
 Chwał hymnami wśród wesela.

1 b. Ile zdołasz, sław Go śmiało,
 Bo przewyższa wszystko chwałą,
 Co wypiewać pieśnią chcesz!

³⁰ SiedlJubil (1928), p. 120.

2 a. Chwały przedmiot nad podziwy,
Chleb żyjących pokarm żywy,
Dzisiaj się przedkłada nam!

3 a. Z pełnej piersi wdzięczne pienia,
Hold radosny uwielbienia,
Nieśmy Władcy dusz i ciał!

4 a. W uczcie tej Król nowy dawa
Nowy Stół nowego Prawa,
„Faze” znosząc przyjsziem Swem!

5 a. Co Pan czynił przy Wieczerzy,
Wskazał, że i nam należy
Spełniać dla pamięci Nań!

6 a. Dogmat dan jest do wierzenia,
Że się w Ciało chleb przemienia,
Wino zaś w Najświętszą Krew!

7 a. Pod odmiennych szat figurą
W znakach różny, nie natura,
Kryje się tajemnic dziw!

8 a. Przez biorących nie łamany,
Nie pokruszon, bez odmiany
Cały jest w tej uczcie bran!

9 a. Żli i dobrzy, w jednym czasie
Biorą z różnym skutkiem dla się:
Życie tu zagłada tam!

10 a. Kiedy łamie się osłona,
Nie wątp, lecz wierz z głębi łona,
Że toż kryje ukruszona
Cząstka, co i całość wprzód!

11 a. Oto chleb Aniołów drogi,
Dan spieszącym w niebios progi,
Iście synów chleb przebłogi,
Miotać go nie można psom!

12 a. Dusz Pasterzu, prawy Chlebie, Dobry Jezu,
prosim Ciebie,
Ty nas paś i broń w potrzebie,
Ty nam dobra okaż w niebie,
W kraj żyjących wprowadź nas!

2 b. Chleb ten za wieczerzy stołem
Chrystus, łamiąc z braćmi społem,
Iście dał Dwunastom Sam!

3 b. Uroczysty dzień się święci,
Co przekazać ma pamięci,
Jak się Stół ten prawem stal!

4 b. Stare wieki nowa era,
Cień rozprasza prawda szczerza,
Pierzcha noc przed jasnym dniem!

5 b. Pouczeni tą ustawą,
Chleb i wino na bezkrwawą
Odkupienia święcim dań!

6 b. Gdzie zmysł darmo dojść się stara,
Serca żywa krzepi wiara,
Porządkowi rzeczy wbrew!

7 b. Ciało strawą, Krew napojem
W obu znakach, z Bóstwem Swojem
Chrystus cały mieszka żyw!

8 b. Bierze jeden, tysiąc bierze.
Ten, jak tamci, w równej mierze,
Wzięty zaś nie ginie Pan!

9 b. Złym śmierć niesie, dobrym życie,
Patrz, jak w skutkach rozmaicie
Czyn ujawnia się ten sam!

10 b. Rzecz się sama nie rozrywa,
Znaku łamią się ogniwa,
Przez co stan i postać żywa
Znaczonego nie zna szkód.

11b. Przez figury zjawion wierze,
W Izaaka Iśni ofierze,
I w Baranku, co śmierć bierze,
W mannie, ojcom danej w dom.

12 b. Moc Twa, Panie, wszystko zdoła:
Tu nas karmisz z Twego stoła,
Tam, gdzie ucztą trwa wesola,
W gronie niebian nasze czoła
Zwieńcz koroną Swą bez skaz!

The structure of the stanzas is shown in the following list (example 26):

Example 26.

1ab –9ab: 8 + 8 + 7
 10ab – 11ab: 8 + 8 + 8 + 7
 12ab: 8 + 8 + 8 + 8 + 7

Looking through the most representative modern songbooks we notice that Karyłowski's translation is in use to this day. It is only, consistently in all collections, shortened to 5 pairs of even stanzas. Shortening was done by removing the 3rd and 4th pair of stanzas (example 27):

Example 27.

1 a. Chwał, Syjonie, Zbawiciela,³¹
 Chwał hymnami wśród wesela.
 Wodza i Pasterza dusz (rzesz)!

1 b. Ile zdołasz, sław Go śmiało,
 Bo przewyższa wszystko chwałą,
 Co wyśpiewać pieśnią chcesz!

2 a. Chwały przedmiot nad podziwy,
 Chleb żywiący, pokarm żywy,
 Dzisiaj się przedkłada nam!

2 b. Chleb ten za wieczerzy stołem
 Chrystus, łamiąc z braćmi społem,
 Apostołom dał go Sam!

(5 a) 3 a. Co Pan czynił przy Wieczerzy,
 Wskazał, że i nam należy
 Spełniać dla pamięci Nań!

(5 b) 3 b. Pouczeni tą ustawą,
 Chleb i wino na bezkrwawą
 Odkupienia święcim dań!

(6 a) 4 a. Dogmat dan jest do wierzenia,
 Że się w Ciało chleb przemienia,
 Wino zaś w Najświętszą Krew!

(6 b) 4 b. Gdzie zmysł darmo dojsz się stara,
 Serca żywa krzepi wiara,
 Porządkowi rzeczy wbrew!

(7 a) 5 a. Pod odmiennych szat figurą
 W znakach różny, nie naturą,
 Kryje się tajemnic dziw!

(7 b) 5 b. Ciało strawą, Krew napojem
 W obu znakach, z Bóstwem Swoim
 Chrystus cały mieszka żyw!

The structure of stanzas in the shortened variant of the sequence is as follows (example 28):

Example 28.

1ab –7ab: 8 + 8 + 7

³¹ Siedl₁ (1980), p. 122; ŚL (1991), p. 273; Reg (2000), p. 213.

2.10. Hymn o Sakramencie Ciała i Krwi Pańskiej

Jadwiga Gamska-Łempicka (born on July 2, 1903, in Przemyśl, died on January 9, 1956, in Lublin) – a Polish poet³², is the author of the next translation of the sequence *Lauda Sion, Salvatorem*. We have no information as to whether it was used as a song during the liturgy, however, its value is significant, so it found a place in the present study (example 29):

Example 29.

Hymn o Sakramencie Ciała i Krwi Pańskiej

translated by J. Gamska-Łempicka³³

1 a. Chwal, Sionie, Zbawcę swego,
chwal Pasterza wiodącego,
w pieśni chwal i w hymnie!

2 a. Dziwna pieśni dziś osnowa:
chleb, co żywot wieczny chowa,
dziś jest przepisany.

3 a. Niech brzmi głośno pieśńpodniebna!
Niechaj słodka i chwalebna
radość bije w niebo!

4 a. Przez ten stół w królestwie Pana
nowa prawom moc nadana,
stary ład się skończył.

5 a. Co sam czynił w czas wieczery,
po Chrystusie – w świętej wierze
i my czynić mamy.

6 a. Dane jest nam do wierzenia,
że się w Ciała chleb przemienia,
a wino Krwią ciecze.

7 a. Pod różnemi postaciami
(lecz nie treścią – pozorami)
cud skrył się niemały:

8 a. Przez spożycie niezmnieszony,
niełamany, niedzielony,
niełknięty w nas śpieszy.

1 b. Wielbij, ile mocy stanie –
ponad wszelkich chwaleb śpiewanie
większe Jego imię.

2 b. On u świętej uczty stołu
dwunastu był apostołom
nieomylnie dany.

3 b. Wielkie bowiem święto wschodzi,
Gdy od wieków się obchodzi
Dzień Stołu Pańskiego.

4 b. To co dawne – w nowe spłynie,
Pozór wobec prawdy ginie,
Noc – świt że nie rączy.

5 b. Boskiem słowem nauczeni
chleb i wino w Boga zmienić,
hostię poświęcamy.

6 b. Czego wzrok ni myśl nie pozna,
tego wiara żywa dozna
wbrew porządkom rzeczy.

7 b. Ciała – chlebem, Krew – napojem,
Chrystus jeden wszedł w oboje
i w obu jest cały.

8 b. Jeden Go i tysiąc bierze,
On nasycą w równej mierze
jednego i rzesze...

³² <http://www.bpb.webd.pl/tkop1/gamskalempicka3.pdf> (21.02.2020).

³³ *Hymny średniowieczne przełożyła Jadwiga Gamska-Łempicka. Rzeczowo o hymnach napisał Józef Birkenmajer, Lwów 1934, pp. 123–127.*

9 a. Dobrzy i źli pożywają,
 różnych przedsię łask doznają
 w życiu i w skonaniu.

10 a. Gdy się hostia w rękę skruszy,
 nie wątp, a pamiętaj w duszy:
 tyleż samo jest wśród kruszyn,
 ile całość mieści.

11 a. Oto jest chleb Serafinów,
 zgotowany dla pielgrzymów -
 zaprawdę – chleb Bożych Synów,
 psom nie wyrzucany!

12 a. Dobry Pasterz – Chleb prawdziwy
 Jezus – bądź nam miłościwy!
 Ty nas błędów strzeż zelżywych,
 Ty nam dobro w świecie żywych
 ujrzeć daj – na ziemi!

9 b. Śmierć dla grzesznych – dobrym życie;
 Patrz, jak równe jest spożycie
 Nierówne w działaniu.

10 b. Nic w istocie się nie łamie;
 kształt złamania nosi znamię,
 lecz tej skazie – istność kłamie,
 niezmniejszona w treści.

11 b. Chleb, zapowiadany w znakach:
 przez ofiarę Izaaka,
 przez Baranka – gdy jest Pascha,
 manną ojcom dany.

12b. Ty, co wszystko wiesz, Wszechwiedny,
 który nas tu karmisz biednych
 z Sobą współ przy stole jednym -
 złącz nas z rzeszą sfer podniebnych,
 z braćmi zbawionymi.

A characteristic feature in a poetic structure similar to the Latin pattern is the replacement of the last verses of 7-syllable stanzas with 6-syllable verses. The shape of the stanzas is shown below (example 30):

Example 30.

1ab –9ab: 8 + 8 + 6
 10ab – 11ab: 8 + 8 + 8 + 6
 12ab: 8 + 8 + 8 + 8 + 6

2.11. *Zbawiciela chwał, Syjonie*

The last translation of the studied sequence that we will present is made by Leopold Staff (born September 14, 1878 in Lviv, died May 31, 1957 in Skarżysko Kamienna), a well-known Polish poet, playwright and translator.³⁴

---

³⁴ <https://culture.pl/pl/tworca/leopold-staff> (21.02.2020).

Example 31.

Zbawiciela chwał, Syjonie³⁵

Translation: Leopold Staff

1 a. Zbawiciela chwał, Syjonie,
W hymnów i kantyków tonie,
Wodza i pasterza.

2 a. Przedmiot chwały dziś przedziwny,
Chleb żyjący i pożywny
Będzie opiewany,

3 a. Niech pieśń jasna i donośna,
Pełna wdzięku i radosna
Cieszy nas pospołu,

4 a. Ucztą tą Król nowy dawa
Nowej Paschy nowe prawa
I dawna ustala.

5 a. Co Pan czynił przy wieczerzy,
Rzekł, że czynić nam należy
Dla Jego wspomnienia.

6 a. Jest pewności naszej skałą,
Że się chleb przemienia w ciało,
Wino krwią się staje.

7 a. Pod różnymi postaciami,
Zewnętrznymi pozorami,
Skryty cud ogromny,

8 a. Przez biorących niekruszony,
Nielamany, niedzielony,
Cały w nich się mieści.

9 a. Biorą dobrzy i grzeszniki,
Lecz nierówne są wyniki,
Życie lub zagłada.

10 a. Hostii świętej okruszyna
Niech ci wiernie przypomina,
Że to samo odrobina,
Co całość ukrywa.

11 a. Oto boski chleb Aniołów,
Dla pielgrzymów wśród padolów,
Dla synowskich jeno stołów:
Psom nie rzucać chleba!

1 b. Z całej duszy chwał Go śmiało,
Gdyż przewyższa wszystko chwałą
I co pieśń zamierza.

2 b. Co przy świętej uczytą stole
Był w dwunastu uczniów kole
Najprawdziwiej dany.

3 b. Gdyż obchodzim dzień świąteczny,
By w pamięci ważyć wieczny
Prawzór tego stołu.

4 b. Przed nowością przeszłość znika,
Cień od prawdy precz umyka,
Światłość noc wygnała.

5 b. Pouczeni tą godziną,
Przemieniamy chleb i wino
W ofiarę zbawienia.

6 b. Chociaż myśl i wzrok nie pojmie,
Wiara naszych dusz rękojmie
Wbrew jawie nam daje.

7 b. Ciało strawą, krew napojem,
Lecz Pan cały bóstwem swoim
W obu jest przytomny.

8 b. Bierze jeden, tysiąc bierze,
Ten i ów w jednakiej mierze,
Nic nie ginie z treści.

9 b. Dla złych śmierć, dla dobrych życie;
Choć jednakie jest spożycie,
Jak różny los pada.

10 b. Nic nie dzieli się w przedmiocie,
Tylko znak się kruszy w krocie,
Lecz nic w stanie i istocie
Pana nie ubywa.

11 b. Stare mieści go Przymierze:
Izaak dany w ofierze,
Jagnię na Paschy wieczerzę,
Manna – ojcom z nieba.

³⁵ *Hymny brewiarza i sekwencje mszału* translated by Leopold Staff, Warszawa 1962, pp. 109–110.

12 a. O pasterzu, chlebie żywy,
 Jezu, bądź nam litościwy,
 Nakarm nas i nie gub mściwy,
 Daj nam ujrzeć błogie dziwy
 W żyjących krainie.

12 b. Znaczo naszych dusz tajników,
 Co nas żywisz, śmiertelników,
 Uczyń z nas współbiedników,
 Współdziedziców i współników
 W wybranych rodzinie.

The structure of the stanzas in the studied text is the same as in the translation by J. Gamska-Łempicka, similarly, the last verses in the stanzas are included in a six-syllable, which can be seen in the following list (example 32):

Example 32.

1ab –9ab: 8 + 8 + 6
 10ab – 11ab: 8 + 8 + 8 + 6
 12ab: 8 + 8 + 8 + 8 + 6

3. Conclusion

During the query and research on the sequence *Lauda Sion, Salvatorem*, intended for the celebration of Corpus Christi, it was possible to find and analyze over a dozen of this thirteenth-century Latin pattern into Polish. It consists of 12 pairs of stanzas, where their parity – according to the poetics of the sequence – is emphasized by the conformity of a sound of the final verses of each pair of the stanza and the remaining verses are connected by adjoining rhymes, usually feminine, accurate, with aab + ccb scheme.

The individual translations come from translators, whom we know by name, such as Stanisław Grochowski, John Białobocki, Stanisław Serafin Jagodyński, Father Ignacy Hołowiński, Father Tadeusz Karyłowski, Jadwiga Gamska-Łempicka, Leopold Staff whilst one known only from the initials “X. Wł. Jul. J.”. The other translations are of anonymous origin and we can only point to the editors of the collections in which these are contained. We mention here, for example: Father Pankracy Folwarski, Father Szczepan Keller, while Mikołaj Bobowski is the editor of a book documenting songs that could be lost if undocumented. Several texts do not have identified translators.

All Polish translations agree with the original on the content. However, differences appear in the form and structure of the poetic sequence.

Almost all translations keep the poetics of the sequence consisting mainly of their parity underlined by the concordance of the sound of the final verses

of each stanza. In three cases, this principle has not been maintained at all or in most stanzas, namely in the text quoted by M. Bobowski (preserved sporadically), in Grochowski's translation (in general), while in the text in the collection of Pankratcy Folwarski they appear in some stanzas (in four for 14 pairs of stanzas).

In terms of the number of stanzas, most translations retained the same number (12 rhymed pairs) as the Latin pattern. Only two texts were expanded to 14 pairs of rhymed stanzas, they are a translation from the collection of Father Folwarski and his second variant found in the collections: PCCiC (1858); KiKM (1865); ŚKiD₁ (1893) and Piek₁ (1850). One of the texts has 7 pairs of stanzas and one odd closing one (the third translation variant from the Folwarski collection), found in ŚKdMł (1858). We see the least stanzas, because only 5 pairs of rhymed stanzas, in the shortened version of the translation of Fr. T. Karyłowski included in contemporary songbooks: Siedl₁ (1980); ŚL (1991) and Reg (2000).

Another element of the poetic structure is the stanza and its features. The Latin pattern contains 3-, 4- and 5-verse stanzas. This layout is reproduced by almost all translations, but the one bearing the initials "X. Wł. Jul. J." is expanding the stanza's collection by 6 verses. This apparent uniformity, however, is differentiated by the types of verses when it comes to their size. In the original, the most common is 8 syllables, and so it is in all translations. One of them, by Fr. Hołowiński was composed only of verses with the very same metrics. However, the author of the Latin sequence included in it 7- and 10-syllable lines (the latter in only one stanza). A characteristic feature is the use of 7-syllable lines in the last verses of all stanzas. The 10-syllable lines retained texts dated to the 16th and 17th centuries, This is the source of M. Bobowski, translations of Grochowski and Białobocki. In no later Polish text of this sequence, which we managed to retrieve where, there such verses. However, the second feature, that is 7-syllables in the last verses of the stanzas, has been preserved in most cases, except that, in some, the measure of the verse has been changed to 6-syllabic (in the translation of J. Gamska-Łempicka and L. Staff) or 5-syllabic (in translation "X. Wł. Jul. J.").

In conclusion, it should be stated that the sequence *Lauda Sion, Salvatorem* was widely known, hence the number of translations. Its universality was due to the great Eucharistic piety, which was already marked in the 13th century when the Church introduced the feast of Corpus Christi. It lasted for the next centuries, up to the 20th century, in which, despite the still vivid Eucharistic piety, the sequence and its translations went out of use. A manifestation of this

process is the inclusion in the 20th century songbooks of the abridged version, consisting of only five pairs of stanzas. However, it is hoped that its popularity will be restored by new translations and melodic study.

Abbreviations

- ABMK – „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, Lublin.
- AH – *Analecta hymnica medii aevi*, Hrsg. Von Guido Maria Dreves, Clemens Blume, Henry Bannister, Bd. I–LV, Leipzig 1886–1922.
- Białob (1648) – *Hymny i prozy polskie, w zwyczajnym używaniu y nabożeństwie Kościoła świętego katolickiego, z Brewiarza Rzymskiego w iedną książkę zebrane; z łacińskich hymnow na polskie wedle poprawy Naywyższego Pasterza Urbana VIII. Przez urodzonego Iana Białobockiego K.I.M. Sekr. Przełożone*, Kraków 1648.
- GrochHPC (1599) – *Hymny, prozy y cantica kościelne. Cokolwiek się ich w Brewiarzach i we Mszalech Rzymskich teraz znayduie i niektóre insze z dawniejszych co przednieysze zwłaszcza prozy i hymny. Przekładania księdza Stanisława Grochowskiego. W Krakowie, W Druk. Jak. Siebeneychera, Roku Pańskiego 1599.*
- HśBC (1895) – *Hymny święte na Boże Ciało św. Tomasza z Akwinu (tłum. p. X. W. I. J.) i pieśni*. In Lviv, font's of People's Printing House under management St. Bayleg, 1895.
- Jag₁ (1638) – Jagodyński Stanisław Serafin. *Pieśni katolickie nowo reformowane. Z polskich na łacińskie, a z łacińskich na polskie przełożone, niektóre też nowo złożone*, Kraków [1638].
- Jag₂ (1695) – Jagodyński Stanisław Serafin. *Pieśni katolickie nowo reformowane. Z polskich na łacińskie, a z łacińskich na polskie przełożone, niektóre też nowo złożone*, Kraków 1695.
- KacdZ (1865) – *Kantyczki czyli dokładny zbiór pieśni nabożnych kościelnych i domowych według obrządku Kościoła Św. Katolickiego na cały rok na duchową pociechę i pożytek ludzi pobożnych zebrane i do druku podane*, ed. II, Imprint and publish of Józef Pisz, Nowy Sącz 1865.
- KcdZ₁ (1869) – *Kantyczka czyli dokładny zbiór pieśni nabożnych kościelnych i domowych na cały rok*, New edition, Imprint and publish of Józef Pisz, Nowy-Sącz 1869.
- KcdZ₂ (1871) – *Kantyczka czyli dokładny zbiór pieśni nabożnych kościelnych i domowych na cały rok*, ed. II, Imprint and publish of Józef Pisz, Nowy Sącz 1871.
- KcPN₁ (1878) – *Kantyczka czyli pieśni nabożne w Kościele katolickim używane*, Imprint and publish of Józef Zawadzki, Wilno 1878.
- KcZ₁ (1858) – *Kantyczka czyli zbiór najstarszych i najnowszych pieśni kościelnych na cały rok z nowenną na Advent. Na duchową pociechę i pożytek ludzi pobożnych, z różnych ksiąg zebrany i do druku podany*, Imprint and publish of Wawrzyniec Pisz, Bochnia 1858.
- KcZ₂ (1860) – *Kantyczka czyli zbiór najstarszych i najnowszych pieśni kościelnych na cały rok z nowenną na Advent. Na duchową pociechę i pożytek ludzi pobożnych*

- z różnych ksiąg zebrany i do druku podany*, Imprint and publish of Wawrzyniec Pisz, Bochnia 1860.
- KcZP₁ (1896) – *Kantyczki czyli zbiór pieśni pobożnych na cały rok z Nowenną na Adwent. Na duchową pociechę i pożytek wiernych*, Newly reviewed and corrected, Imprint and font's of Franciszek Foltin, Wadowice 1896.
- Kell (1871) – Keller Szczepan. *Zbiór pieśni nabożnych katolickich do użytku kościelnego i domowego*, Pelplin 1871.
- KiKa₁ (1861) – *Kancyonał i kantyczka czyli Zbiór najnowszych pieśni na cały rok z nowenną na Adwent. For spiritual consolation and benefit of pious people*, Imprint and publish of J. Pokorny's heirs, Wadowice 1861.
- KiKa₂ (1870) – *Kancyonał i kantyczka czyli zbiór najnowszych pieśni na cały rok z Nowenną na Adwent. Na duchowną pociechę i pożytek ludzi pobożnych*, Imprint and font's of Franciszek Foltyn, Wadowice 1870.
- KiKcZ₁ (1873) – *Kancyonał i kantyczka czyli zbiór najnowszych pieśni na cały rok z Nowenną na Adwent. Na duchowną pociechę i pożytek ludzi pobożnych*, Imprint and font's of Franciszek Foltyn, Wadowice 1873.
- KiKcZ₂ (1875) – *Kancyonał i kantyczka czyli zbiór najnowszych pieśni na cały rok z Nowenną na Adwent. Na duchowną pociechę i pożytek ludzi pobożnych*, Imprint and font's of Franciszek Foltyn, Wadowice 1875.
- KiKcZ₃ (1889) – *Kancyonał i kantyczka czyli Zbiór najnowszych pieśni na cały rok z Nowenną na Adwent. Na duchowną pociechę i pożytek ludzi pobożnych. Newly reviewed and corrected*, Imprint and font's of Franciszek Foltyn, Wadowice 1889.
- KiKM (1865) – *Kancyonał i książka modlitewna na cały rok. For church and home services*, Publish and imprint of Karol Prochaski, Cieszyn 1865.
- Kiliń (1862) – *Śpiewy nabożne dla użytku katolików archidiecezyji gnieźnieńskiej i poznańskiej*, Collected and published x. Teodor Kiliński, canon at the collegiate church of St. Mary Magdalene in Poznan, Imprint and publish of N. Kamiński and company, Poznań 1862.
- Klon₁ (1867) – *Szczeble do nieba czyli zbiór pieśni z melodyjami w Kościele rzymskokatolickim od najdawniejszych czasów używanych, uskuteczniiony przez Teofila Klonowskiego nauczyciela przy Król. katol. naucz. Seminarium w Poznaniu*, vol. I, Imprint and font's of Ludwik Merzbach, Poznań [1867].
- Maz₁ (1889) – Mazurowski Józef, *Melodie do zbioru pieśni nabożnych katolickich do użytku kościelnego. Ułożone do grania na organach i śpiewania na cztery głosy*, ed. II corrected, Imprint by E. Michałowski bookstore in Pelplin 1889.
- Miod₁ (1838) – *Śpiewnik Kościelny czyli pieśni nabożne z melodyjami w kościele katolickim używane a dla wygody kościołów parafialnych przez X. M. M. Mioduszewskiego Zgrom. XX. Miss. Zebrane*, Kraków in the Stanisław Gieszkowski Printing House, This is a song book with 3 supplements printed: 1842, 1849, 1853. [1838].
- OZ (1866) – *Ołtarz złoty czyli zbiór nabożeństwa dla chrześcian katolików z przydatkiem pieśni nabożnych dla użytku wiernych ułożony*, New edition, Publish and imprint of Jan Cotty, Warszawa 1866.

- PCCiC (1858) – *Praca codzienna, coroczna i calożywotna każdego chrześcianina katolickiego; albo: książka modlitewna i kancyonał dla katolików, z różnych ksiąg modlitewnych i śpiewników zebrana*, Second Edition with an addition, Publish of Karol Prochaski, Cieszyn 1858.
- Piek₁ (1850) – Piekoszowski Karol, *Dostateczny śpiewnik kościelny i domowy wraz z książką modlitewną z polecenia Jaśnie WW. XX. Biskupów wrocławskich dla wygody katolików z różnych ksiąg i śpiewników zebrany i ułożony*, Imprint by publisher of [Karol Piekoszowski], Publish of Teodor Haneczka, in German Piekary, 1850.
- PKdMSz₁ (1872) – *Pieśni kościelne dla młodzieży szkolnej*, New corrected and enlarged edition, Publish and imprint of Franciszek Foltyn, Wadowice 1972.
- PKdMSz₂ (1883) – *Pieśni kościelne dla młodzieży szkolnej*, New corrected and enlarged edition, Publish and imprint of Franciszek Foltyn, Wadowice 1883.
- PNwKK (1861) – *Pieśni nabożne w Kościele Katolickim używane*, Vilnius in the Printing House of R. M. Romma, 1861.
- PPK – Bobowski Mikołaj: *Polskie pieśni katolickie od najdawniejszych czasów do końca XVI w.*, Kraków 1893.
- Reg (2000) – Reginek Antoni, *Śpiewnik archidiecezji katowickiej*, Katowice 2000.
- RH – *Repertorium hymnologicum. Catalogue chants, hymnes, proses, séquences, tropes ex usage dans L'église latine Depuis les origines usqu'a nos jours Le chanoine Ulysse Chevalier.*
- Siedl₁ (1980) – Siedlecki Jan, *Śpiewnik kościelny*, wyd. XXXVI, ed. K. Mrowiec, Opole 1980.
- SiedlJubil (1928) – Siedlecki Jan. *Śpiewnik kościelny*. Ed. Jubilee (1978–1928). Study of W. Świerczek with participation of B. Wallek-Walewskiego, Kraków [1928].
- ŚK (1885) – *Śpiewnik Kościelny* including 512 most used songs in the Catholic Church, namely: Songs for the solemnities of the Lord, Holy Masses, songs for the feast of the Blessed Virgin Mary and Saints, casual songs, psalms, etc., ed. II, Imprint by the Catholic Bookstore, Poznań 1885.
- ŚKdMł (1858) – *Śpiewy kościelne dla młodzieży*, New edition with the addition of some prayers, Publish and imprint of J. Pokorna, Wadowice 1858.
- ŚKdMSz₁ (1861) – *Śpiewnik kościelny dla młodzieży szkolnej*, New edition corrected and multiplied, Font's of Karol Budweiser, Kraków 1861.
- ŚKdMSz₂ (1863) – *Śpiewnik kościelny dla młodzieży szkolnej z polecenia przewielebnego Księdza St. O.D. i P. W. wydany*, Imprint and publish of Józef Pisz, Bochnia 1863.
- ŚKiD₁ (1893) – *Śpiewnik kościelny i domowy wraz z książką modlitewną dla wygody katolików z różnych ksiąg i śpiewników zebrany i ułożony z dodaniem officyum za umarłych czyli nabożeństwa za dusze w czyściu sprawiedliwości Boskiej zadosyć czyniące, Breviarza Rzymskiego wyjęte po łacinie i po polsku dla wygody modlących się – oraz melodyj na uroczystości całego roku i do officyum*, New edition, Częstochowa 1893.
- ŚL (1991) – *Śpiewnik liturgiczny*, ed. K. Mrowiec et al., Lublin 1991.
- ŚQC (1802) – Folwarski Pankracy, *Śpiewnik „Qui cantat bis orat”*, Kraków 1802.

Bibliography

- Analecta hymnica medii aevi*, Hrsg. Von Guido Maria Dreves, Clemens Blume, Henry Bannister, Bd. I–LV, Leipzig 1886–1922.
- Banaszak M., *Hołowiński Ignacy*, in: *Słownik Polskich Teologów Katolickich*, ed. H. E. Wyczawski, vol. 2, Warszawa 1982, pp. 57–59.
- Chwał Syjonie*, in: *Leksykon liturgii*, ed. B. Nadolski, Poznań 2006, p. 717.
- Garnczarski S., *Polska pieśń adwentowa w drukach od XVII do XX wieku*, part I, Tarnów 2014.
- Garnczarski S., *Polskie pieśni na Boże Ciało w Kancjonale S.S. Jagodyńskiego*, „Roczniki Teologiczne” vol. 65, z. 13 (Musicology) – 2018, pp. 95–113.
<http://www.pbp.webd.pl/tkop1/gamskalempicka3.pdf> (21.02.2020).
<https://culture.pl/pl/tworca/leopold-staff> (21.02.2020).
- Hymny brewiarza i sekwencje mszału* przełożył Leopold Staff, Warszawa 1962.
- Hymny średniowieczne* przełożyła Jadwiga Gamska-Łempicka. *Rzeczowo o hymnach napisał Józef Birkenmajer*, Lwów 1934.
- Lewański J., Grochowski Stanisław, w: *Polski słownik biograficzny*, red. E. Rostworowski et al., vol. VIII, Wrocław–Kraków–Warszawa 1959–1960, pp. 597–599.
- Michałowska T., *Średniowiecze*, Warszawa 2008.
- Morawski J., *Średniowiecze*, part I until 1320, in: *Historia muzyki polskiej*, ed. S. Sutkowski, Warszawa 2011.
- Pikulik J., *Indeks sekwencji w polskich rękopisach muzycznych. Sekwencje zespołu rękopisów tarnowskich*, Warszawa 1974.
- Piwoński H., *Indeks sekwencji w zabytkach liturgicznych Krzyżaków w Polsce*, ABMK 49: 1984, pp. 221–224.
- Repertorium hymnologicum. Catalogue chants, hymnes, proses, séquences, tropes ex usage dans L'église latine Depuis les origines usqu'à nos jours* Le chanoine Ulysse Chevalier, vol. I–II, Louvain 1892–1897.
- Stanisława Serafina Jagodyńskiego *Pieśni katolickie nowo reformowane z polskich na łacińskie, a z łacińskich na polskie przełożone, niektóre też nowo złożone*, Introduction and study Fr. Stanisław Garnczarski, Transcription of Polish text and commentary Jan Godyń, Tarnów 2011.
- Walkusz J., *Keller Szczepan*, in: *The Catholic Encyclopedia*, vol. 8, ed. B. Migut et al., Lublin 2000, column: 1332–1333.